

HANDLEIDING LESPAKKET AFLATOUN

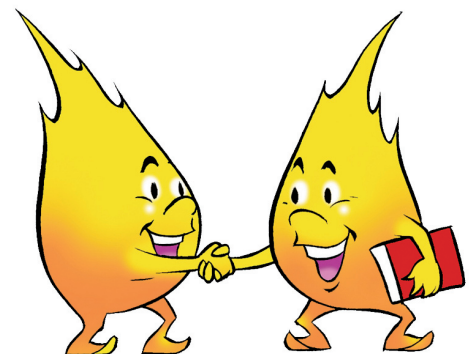
Geld is onmisbaar in ons leven, dat weten we allemaal. De kredietcrisis en de wereldwijde recessie maken nog eens extra duidelijk dat het belangrijk is om verantwoordelijk met geld om te gaan. Maar waar leren kinderen dat nog?

Uit recent onderzoek, onder meer van de Radboud Universiteit, komt naar voren dat ruim 75% van de jongeren tussen de 8 en 18 jaar niet goed met geld kan omgaan. Een studie van het Nationaal Expertisecentrum Leerplanontwikkeling (SLO) wijst uit dat er op scholen te weinig aandacht wordt besteed aan het vergroten van financieel inzicht bij leerlingen. Terwijl dit juist financiële problemen zou kunnen voorkomen in de toekomst. Het Aflatounlesmateriaal speelt hierop in. Deze lesmap neemt uw leerlingen aan de hand van verschillende thema's mee naar de wereld van geld, sparen, lenen en budgetteren. Daarbij wordt aandacht besteed aan sociale aspecten, want het is belangrijk geld op een verantwoorde manier te besteden. Kinderen leren in het programma welke gevolgen bepaalde acties hebben. De manier waarop ze handelen, en met geld omgaan, heeft invloed op henzelf en hun omgeving.

Het lesprogramma gaat uit van de volgende vijf basiselementen, die op verschillende plaatsen in het materiaal aan de orde komen:

1. Persoonlijk begrip en ontdekking. Kinderen leren wie ze zelf zijn in relatie tot hun omgeving.
2. Rechten en verantwoordelijkheden. Kinderen leren dat bij elk recht een verantwoordelijkheid hoort. Ook leren ze over het Verdrag van de Rechten van het Kind.
3. Sparen en uitgeven. Kinderen leren over het belang van sparen en bewust geld uitgeven.
4. Plannen en budgetteren. Kinderen leren hoe ze de administratie over inkomsten en uitgaven kunnen bijhouden.
5. Sociaal ondernemerschap. Kinderen gaan creatief om met de beschikbare middelen in hun omgeving en starten een klein bedrijfje of sociaal project.

Samen met het ruimtewezentje Aflatoun gaan kinderen van groep 1 t/m 8 met deze vijf elementen aan de slag.

Wie is Aflatoun?

Het woord Aflatoun komt uit de Arabische taal en betekent 'de ontdekker'. Het motto van Aflatoun is 'fantasie en werkelijkheid scheiden door te ontdekken, denken, onderzoeken en doen'. Aan de hand van deze filosofie is het lesprogramma ontwikkeld.

Aflatoun is een ruimtewezentje in de vorm van een vuurflits. In de lessenserie komt hij op onze aarde kijken hoe de mensen hier met geld en met elkaar omgaan. Hij leert van ons, maar wij leren ook van hem. Zo reist hij de hele wereld over en leert hij van alles over kinderen in verschillende landen. Hoe ze daar sparen, met geld omgaan en met elkaar samenleven.

Aflatoun komt op aarde zonder enig besef van geld of betalen. Sociale vaardigheden heeft hij genoeg. Hij is erg behulpzaam en wil graag mensen blij maken. Daarnaast is hij nieuwsgierig. Hij wil heel graag weten wat er hier op aarde gebeurt, en hoopt dat van de kinderen te leren. Tenslotte is Aflatoun avontuurlijk; hij reist helemaal alleen vanaf zijn eigen planeet naar de aarde. Hier ontmoet hij in alle delen van de wereld nieuwe vrienden. In het materiaal zijn de verhalen en projecten van kinderen in andere Aflatoun landen verwerkt. Zo leren uw leerlingen, door de verhalen van kinderen in andere landen, over het leven in deze landen. Ze leren over de verschillen, maar ook over de overeenkomsten.

Prioriteiten stellen

Aflatoun leert de kinderen bijvoorbeeld over wensen en behoeften. Wat wil ik en wat heb ik nodig? Wat is het verschil tussen wensen en behoeften? In een arm land hebben kinderen soms andere behoeften en wensen dan kinderen in een welvarend land. Afhankelijk van je inkomsten en het geld waar je over beschikt, kun je in bepaalde behoeften voorzien of aan bepaalde wensen voldoen. In het algemeen, maar zeker als je over beperkte financiële middelen en mogelijkheden beschikt, is het goed te weten wat je echt nodig hebt en wat bijvoorbeeld gewoon leuk is om te hebben. Dit is niet altijd hetzelfde. Wanneer je dit weet kun je beter prioriteiten stellen en met je geld omgaan.

Gevoelens

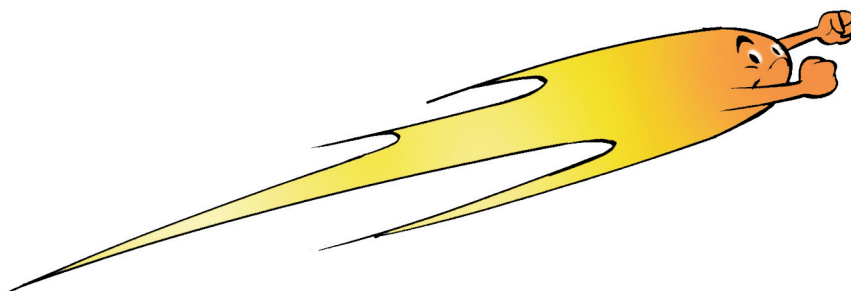
Aflatoun vindt het ook heel belangrijk dat kinderen naar anderen toe kunnen uitspreken wat hen bezighoudt en hoe ze zich voelen. Om je goed te kunnen ontwikkelen, is het belangrijk dat je vertrouwen hebt in jezelf. Dit vertrouwen ontstaat bij zelfkennis en een goede omgang met eigen gevoelens en die van anderen. De ontwikkeling hiervan begint al op jonge leeftijd. Wanneer word je boos en hoe kijk je dan? De kinderen leren deze uitdrukkingen herkennen en hiermee om te gaan.

Regels en afspraken

Aflatoun heeft ook gemerkt dat overal waar hij komt weer andere regels gelden. Mensen gaan anders met elkaar om en maken andere afspraken. Als je goed wilt samenleven is het belangrijk de regels te kennen, en je aan deze regels te houden. Niet alleen op straat, maar ook thuis, op school en in de klas. Kinderen hebben bepaalde rechten en het is belangrijk dat ze zich daar van bewust worden. Kinderen hebben uiteraard ook verantwoordelijkheden en ook dat moeten ze zich realiseren. Als je er op staat dat je rechten gerespecteerd moeten worden, is het ook belangrijk dat je zelf je verantwoordelijkheden nakomt.

Aflatoun stimuleert de kinderen daarom na te denken over de regels die zij zelf al kennen. Wanneer je op een goede manier met elkaar om wilt gaan, moeten er bepaalde afspraken gemaakt worden. Daarom worden er regels gemaakt, waar de meeste mensen zich aan houden.

Aflatoun helpt de kinderen na te denken over deze sociale aspecten. Daarnaast leert hij zelf, samen met de leerlingen, van alles over de financiële kant van het leven en de wereld waarin wij leven. In het lespakket komen deze aspecten aan de orde. De leerlingen worden meegenomen naar de wereld van sparen, geld, budgetteren, banken en andere geldzaken.

Hoe is Aflatoun ontstaan?

Het Aflatounprogramma is ontwikkeld in India door de Indiase ontwikkelingsorganisatie MeJol. In dit programma leren kinderen, voornamelijk in arme plattelandsgebieden, hoe ze op een bewuste manier met geld kunnen omgaan.

Het stimuleren van (economische) zelfstandigheid bij kinderen is belangrijk voor de ontwikkeling van kinderen. Ook leren ze over hun rechten in de maatschappij en dat die rechten vast zijn gelegd in de Universele Verklaring van de Rechten van het Kind. Het programma werd in India een groot succes; tienduizenden kinderen kregen via het Aflatounprogramma een beter perspectief op de toekomst. Omdat het programma zo succesvol was, werd besloten het programma ook in andere landen te introduceren. Zo ontstond de stichting Aflatoun. Intussen leert Aflatoun meer dan 250.000 kinderen in 25 landen over hun rechten en verantwoordelijkheden en goed met geld om te gaan. Aflatoun moedigt kinderen aan kritisch te zijn en na te denken over de gevolgen van hun handelingen op zowel financieel als sociaal gebied.

Hoewel het Aflatoun programma in 25 verschillende landen wordt uitgevoerd, is het programma niet overall identiek. Het lesmateriaal wordt afgestemd op de onderwijsbehoeften en de lokale context van het betreffende land. Stichting Aflatoun voert zelf geen onderwijsprogramma's uit in de landen, maar doet dit via lokale organisaties. Zo ook in Nederland, waar stichting Aflatoun aan Plan Nederland heeft gevraagd de ontwikkeling en verspreiding van het lesprogramma te coördineren.

Plan Nederland en Aflatoun

Dat Plan Nederland het Aflatoun programma in Nederland aanbiedt, is een logische keuze. Het Aflatoun programma wordt in veel ontwikkelingslanden uitgevoerd, onder andere door lokale Plan kantoren. Daarbij hecht Plan, net als Aflatoun, waarde aan kinderen sterker, bewuster en zelfstandiger maken zodat zij zelf kunnen werken aan een betere toekomst.

Plan zet zich wereldwijd in voor de rechten van kinderen en streeft naar een wereld waarin alle kinderen tot volle ontplooiing kunnen komen. Plan doet dit door middel van kindgerichte programma's en projecten met als doel de armoede structureel te bestrijden. Door middel van gemeenschapsprojecten in 49 landen probeert Plan de leefsituatie van kansarme kinderen en hun families blijvend te verbeteren.

Armoede heeft zelden maar één oorzaak, maar is meestal een vicieuze cirkel. Zo is het ontbreken van voldoende inkomsten bijvoorbeeld vaak de oorzaak van een gebrek aan voedsel, een zwakke gezondheid, maar is vaak ook de oorzaak dat kinderen niet naar school gaan. Gebrek aan scholing vermindert later de kans op betaald werk en daarmee zicht op een structureel inkomen. Daarom werkt Plan voor, maar ook samen met kinderen, aan de verbetering van onderwijs, gezondheidszorg, inkomen en de naleving van hun rechten. Plan Nederland vindt het belangrijk dat kinderen hier leren over de situatie van hun leeftijdgenoten in ontwikkelingslanden en over het belang dat ook hún rechten worden nageleefd. Aan de hand van educatieve projecten zoals Kindkracht 10 en Water het Blauwe Goud stimuleert Plan kinderen om nieuwsgierig te zijn, met een open blik naar de wereld te kijken en onafhankelijk hun mening te vormen over de situatie van kinderen in ontwikkelingslanden. Plan wil kinderen bewust maken van de wereld waarin zij leven en het effect van hun eigen handelen. Zowel in hun directe omgeving als ook in een mondiale context. Het Aflatoun programma sluit goed aan op de waarden die Plan belangrijk vindt.

Het lesprogramma

In samenwerking met Alice O heeft Plan Nederland de voor u liggende lesmap ontwikkeld.

Aan de hand van het oorspronkelijke en bestaande Aflatoun materiaal is een lessenserie opgesteld, die aansluit bij het Nederlandse primair onderwijs en de beleving van Nederlandse kinderen. De lessenserie is opgedeeld in opdrachten voor groep 1 t/m 8 en sluit aan bij verschillende kerndoelen van het Ministerie van OC&W (zie bijlage 1) en de doelen voor sociaal en financieel onderwijs, zoals die door Centiq (platform voor financiële educatie) en SLO (zie bijlage 2) zijn opgesteld.

Het lesmateriaal is zo ontwikkeld dat het ingepast kan worden in het reguliere lesprogramma, maar ook gebruikt kan worden in een projectweek.

Het materiaal wordt ondersteund door de kinderwebsite PlanStation, waar de leerlingen digitaal met Aflatoun aan de slag kunnen.

Zo gebruikt u de Aflatoun lesmap.

Het materiaal is opgedeeld in vier delen: groep 1&2, groep 3&4, groep 5&6 en groep 7&8. Elk deel bevat opdrachten die ongeveer 6 lesuren duren en begint met een verhaal uit het dagboek van Aflatoun. Daarna volgen er opdrachten die bij de verschillende leergebieden (Nederlands, Rekenen & Wiskunde, Kunstzinnige Oriëntatie, Oriëntatie op jezelf en de wereld en Bewegingsonderwijs) aansluiten. Aan het begin van elk deel vindt u een docentenhandleiding waarin de leerdoelen, thema's en werkvormen toegelicht worden. Sommige opdrachten bevatten werkbladen voor de leerlingen, deze vindt u aan het einde van elk thema.

In de handleiding wordt gebruik gemaakt van de volgende iconen:

De leerkracht gaat samen met de leerlingen aan het werk met de teksten en opdrachten.

De leerlingen gaan zelfstandig aan de slag met de teksten en opdrachten.

De leerlingen gaan via www.planstation.nl/Zenders/In+Actie/Aflatoun aan de slag met de opdrachten.

Deze opdrachten sluiten aan bij het Aflatoun Club Programma.

In de handleiding wordt, om de leesbaarheid te bevorderen, alleen gesproken over 'ouders'. Afhankelijk van de thuissituatie worden hier ook verzorgers of pleegouders mee bedoeld.

Het materiaal voor groep 3 & 4 bevat werkbladen voor de leerlingen waar ook enkele teksten op staan. Beoordeel zelf het niveau van uw leerlingen, en help ze desnoods met de teksten door ze voor te lezen. Indien nodig kunt u als leerkracht ook gebruik maken van de werkbladen en opdrachten uit het materiaal voor groep 1 & 2.

De complete lesmap is ook te vinden op de bijgevoegde cd-rom en te downloaden via www.planstation.nl op het station voor docenten (deze vindt u in het menu onderin de website). Op deze website is een apart Aflatoun gedeelte: www.planstation.nl/Zenders/In+Actie/Aflatoun te vinden. Hier kunnen de kinderen samen met Aflatoun een virtuele reis door de wereld maken.

PlanStation

Plan Nederland heeft een speciale kinderwebsite ontwikkeld: PlanStation. Deze site biedt kinderen vanaf acht jaar een veilige en interessante plek om de wereld actief te ontdekken. Jongens en meisjes leren hun leeftijdsgenootjes uit de Planprogrammalanden kennen door verhalen en filmpjes te bekijken. De site biedt bovendien veel informatie over de landen waar Plan werkt en de projecten die de organisatie daar uitvoert. Deze informatie kunnen kinderen gebruiken voor een spreekbeurt of werkstuk. Als kinderen actie willen voeren voor een goed doel, geeft PlanStation tips en ondersteuning.

Een bijzonder onderdeel van de website is Jouv Zender, de plek waar kinderen hun eigen homepage kunnen maken. Hiervoor moeten zij zich eerst aanmelden op de site. Wij adviseren u om de kinderen dit thuis te laten doen, omdat er (via e-mailcontact) toestemming van de ouders wordt gevraagd. Het is als leerkracht ook mogelijk om uw klas als groep aan te melden, dan is er geen toestemming van de ouders vereist.

De Aflatoun Club

Scholen uit meer dan 25 landen hebben al kennis gemaakt met Aflatoun. De toegankelijkheid van het materiaal, en de figuur Aflatoun zorgen ervoor dat kinderen zich snel met hem verbonden voelen. Op de website www.planstation.nl en www.aflatoun.org staan tal van voorbeelden van Aflatoun in andere landen die het enthousiasme van de kinderen rond Aflatoun weergeven. Vele klassen zingen, dansen en bedenken allerlei projecten op sociaal en financieel gebied. Het is goed voor de leerlingen om te zien dat over de hele wereld kinderen bezig zijn met Aflatoun projecten, en dat zijzelf daar dus ook deel van uit kunnen maken!

Het materiaal biedt de mogelijkheid om met de hele school het Aflatoun programma te volgen en af te sluiten met een gezamenlijke Aflatoun activiteit. Per groep zijn er dan speciale opdrachten die leiden tot een Aflatoun markt, waar elke groep zijn eigen steentje bijdraagt. De leerlingen uit de onderbouw verzinnen bijvoorbeeld een dansje bij het Aflatoun lied en maken een vlag, de middenbouwers maken koekjes en ontwerpen Aflatoun geld en de bovenbouwers starten een eigen bedrijfje met producten die ze gaan verkopen op de Aflatoun markt. Op deze markt zijn natuurlijk alle ouders, verzorgers, opa's en oma's van de kinderen van harte welkom om te komen kijken wat hun (klein-) kinderen hebben geleerd,

en om de producten te kopen zodat de kinderen ervaren hoe het is om geld te verdienen en hier de 'administratie' over te voeren. Dit geld gaat dan weer naar een gezamenlijk gekozen goed doel.

De leerlingen worden lid van de Aflatoun Club en kunnen, door 'goede dingen' voor anderen te doen, Aflatounsterren en oorkondes verdienen. Deze sterren kunnen ze inkleuren en ophangen in de klas. Ook is er een Aflatoun lied, dat door de leerlingen ingestudeerd kan worden. Wanneer er kinderen zijn die graag met hun instrument willen begeleiden, of als u het lied bij het vak Muziek in wilt zetten, kunt u de bladmuziek met gitaarakkoorden gebruiken (zie extra groep 1 & 2 en het Aflatoun lied op de cd-rom).

Wanneer het Aflatounprogramma niet schoolbreed aangeboden wordt kan de leerkracht ervoor kiezen om de opdrachten toch uit voeren, en dan alleen voor de eigen klas of groep.

Evaluatie

De kwaliteit van het onderwijsprogramma vinden wij belangrijk. Daarom zijn we benieuwd naar uw mening en suggesties, en de reacties van de leerlingen. Op basis van reacties, commentaren en aanbevelingen van leerkrachten en leerlingen kunnen we het materiaal aanpassen. Achterin de lesmap vindt u de evaluatieformulieren. Wij verzoeken u vriendelijk om deze naar ons terug te sturen, zodat we op basis van uw bevindingen het materiaal kunnen verbeteren. U als leerkracht kunt het beste inschatten welke opdrachten het meeste effect hebben op de leerlingen. U kunt deze evaluatie per e-mail of per post sturen naar:

Plan Nederland
Afdeling Educatie
Van Boshuizenstraat 12
Postbus 75454
1070 AL Amsterdam
educatie@plannederland.nl

Wij wensen u veel plezier met het materiaal!

Plan Nederland, Afdeling Educatie

BIJLAGE 1

KERNDOELEN

Nederlands

Mondeling onderwijs

Kerdoel 1

De leerlingen leren informatie te verwerven uit gesproken taal. Ze leren tevens die informatie, mondeling of schriftelijk, gestructureerd weer te geven.

Kerdoel 2

De leerlingen leren zich naar vorm en inhoud uit te drukken bij het geven en vragen van informatie, het uitbrengen van verslag, het geven van uitleg, het instrueren en bij het discussiëren.

Kerdoel 3

De leerlingen leren informatie te beoordelen in discussies en in een gesprek dat informatief of opiniërend van karakter is en leren met argumenten te reageren.

Schriftelijk onderwijs

Kerdoel 4

De leerlingen leren informatie te achterhalen in informatieve en instructieve teksten, waaronder schema's, tabellen en digitale bronnen.

Kerdoel 6

De leerlingen leren informatie en meningen te ordenen bij het lezen van school- en studieteksten en andere instructieve teksten, en bij systematisch geordende bronnen, waaronder digitale bronnen.

Kerdoel 9

De leerlingen krijgen plezier in het lezen en schrijven van voor hen bestemde verhalen, gedichten en informatieve teksten.

Rekenen/Wiskunde

Wiskundig inzicht en handelen

Kerdoel 23

De leerlingen leren wiskundetaal gebruiken.

Kerdoel 24

De leerlingen leren praktische en formele rekenwiskundige problemen op te lossen en redeneringen helder weer te geven.

Kerdoel 25

De leerlingen leren aanpakken bij het oplossen van reken- en wiskundevraagstukken te onderbouwen en leren oplossingen te beoordelen.

Getallen en bewerkingen

Kerdoel 26

De leerlingen leren structuur en samenhang van aantallen, gehele getallen, kommagetallen, breuken, procenten en verhoudingen op hoofdlijnen te doorzien en er in praktische situaties mee te rekenen.

Kerdoel 27

De leerlingen leren de basisbewerkingen met gehele getallen in elk geval tot 100 snel uit het hoofd uitvoeren, waarbij optellen en aftrekken tot 20 en de tafels van buiten gekend zijn.

Kerdoel 28

De leerlingen leren schattend tellen en rekenen.

Kerdoel 29

De leerlingen leren handig optellen, aftrekken, vermenigvuldigen en delen.

Oriëntatie op jezelf en de wereld

Mens en Samenleving

Kerndoel 34

De leerlingen leren zorg te dragen voor de lichamelijke en psychische gezondheid van henzelf en anderen.

Kerndoel 35

De leerlingen leren zich redzaam te gedragen in sociaal opzicht, als verkeersdeelnemer en als consument.

Kerndoel 36

De leerlingen leren hoofdzaken van de Nederlandse en Europese staatsinrichting en de rol van de burger.

Kerndoel 37

De leerlingen leren zich te gedragen vanuit respect voor algemeen aanvaarde waarden en normen.

Kerndoel 38

De leerlingen leren hoofdzaken over geestelijke stromingen die in de Nederlandse multiculturele samenleving een belangrijke rol spelen, en ze leren respectvol om te gaan met verschillen in opvattingen van mensen.

Kerndoel 39

De leerlingen leren met zorg om te gaan met het milieu.

Ruimte

Kerndoel 47

De leerlingen leren de ruimtelijke inrichting van de eigen omgeving te vergelijken met die in omgevingen elders, in binnen- en buitenland, vanuit de perspectieven landschap, wonen, werken, bestuur, verkeer, recreatie, welvaart, cultuur en levensbeschouwing. In ieder geval wordt daarbij aandacht besteed aan twee lidstaten van de Europese Unie en twee landen die in 2004 lid werden, de Verenigde Staten en een land in Azië, Afrika

en Zuid-Amerika.

Kerndoel 49

De leerlingen leren over de mondiale ruimtelijke spreiding van bevolkingsconcentraties en godsdiensten, van klimaten, energiebronnen en van natuurlandschappen zoals vulkanen, woestijnen, tropische regenwouden, hooggebergten en rivieren.

Kerndoel 50

De leerlingen leren omgaan met kaart en atlas, beheersen de basistopografie van Nederland, Europa en de rest van de wereld en ontwikkelen een eigentijds geografisch wereldbeeld.

Kunstzinnige Oriëntatie

Kerndoel 54

De leerlingen leren beelden, taal, muziek, spel en beweging te gebruiken, om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren.

Bewegingsonderwijs

Kerndoel 57

De leerlingen leren op een verantwoorde manier deelnemen aan de omringende bewegingscultuur en leren de hoofdbeginselen van de belangrijkste bewegingen en spelvormen ervaren en uitvoeren.

Kerndoel 58

De leerlingen leren samen met anderen op een respectvolle manier aan bewegingsactiviteiten deelnemen, afspraken maken over het reguleren daarvan, de eigen bewegingsmogelijkheden inschatten en daarmee bij activiteiten rekening houden.

BIJLAGE 2

LEERDOELEN FINANCIËLE EDUCATIE

SLO heeft in samenwerking met Centiq een basisvisie over Financiële Educatie geschreven. De hierbij behorende doelen zijn van toepassing op de midden- en bovenbouw van het primair onderwijs en het gehele voortgezet onderwijs, en sluiten aan bij de volgende algemene kerndoelen:

Leergebied Rekenen/Wiskunde:

Kerndoel 33

De leerlingen leren meten, en leren te rekenen met eenheden en maten, zoals bij tijd, geld, lengte, omtrek, oppervlakte, inhoud, gewicht, snelheid en temperatuur.

Leergebied Oriëntatie op jezelf en de wereld, domein mens en samenleving

Kerndoel 35

De leerlingen leren zich redzaam te gedragen in sociaal opzicht als verkeersdeelnemer en als consument.

De doelen van SLO/Centiq zijn als volgt opgesteld:

Middenbouw

De leerling heeft inzicht in de verschillende munteenheden (euro's) en de waarde van geld.

De leerling heeft begrip van de begrippen sparen en lenen.

De leerling heeft een idee waar geld vandaan komt (werken) en waar geld heen gaat (uitgeven, sparen).

De leerling kan geld tellen en bewerkingen uitvoeren met geld.

De leerling kan betalen en omgaan met wisselgeld.

De leerling kan zelf keuze maken en een klein (fictief) budget beheren (zakgeld).

De leerling is in staat zelfstandig te kiezen voor sparen of uitgeven.

De leerling heeft het vermogen om te sparen voor een groter doel.

De leerling heeft het besef dat er een relatie is tussen werken en geld.

De leerling kan herkennen of een uiting is bedoeld als reclame.

Bovenbouw

De leerling heeft een idee waar geld vandaan komt (werken) en waar geld heengaat (uitgeven, sparen).

De leerling kent het verschil tussen verschillende betalingswijzen: chipknip, pinpas, creditcard, giraal geld, contant geld.

De leerling heeft een globaal beeld van de functie en werking van een bank.

De leerling heeft begrip van de begrippen lenen, rente en schuld.

De leerling kan praktische bewerkingen uitvoeren met munten en papiergeld.

De leerling kan omgaan met een beperkt budget/zakgeld).

De leerling kan een klein kasboekje bijhouden en de belangrijke papieren opbergen in een map.

De leerling kan in een klein groepje een eenvoudige begroting maken voor een klein project.

De leerling kan voor een aankoop beredeneerd de prijzen vergelijken.

De leerling kiest zelf of hij/zij een klusje wil doen (voor anderen) tegen een financiële vergoeding.

De leerling kan keuzes maken die passen bij een beperkt budget.

De leerling kan rekenen met procenten in een financiële context.

De leerling is zich bewust van het nut en de invloed van reclame.

De leerling is zich bewust van sociale druk in de groep en de invloed hiervan op aankopen.

De leerling onderkent het nut van sparen voor een groter doel.